



Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 145/19
Luxemburgissa 19.11.2019

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-585/18, C-624/18 ja C-625/18
A. K. v. Krajowa Rada Sądownictwa sekä CP ja DO v. Sąd Najwyższy

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava Puolan ylimmän tuomioistuimen uuden kurinpitojaoston riippumattomuus sen määrittämiseksi, voiko kyseinen elin ratkaista oikeusriidat, jotka koskevat ylimmän tuomioistuimen tuomareiden eläkkeelle siirtämistä, vai onko jonkin toisen tuomioistuimen, joka täyttää kyseisen riippumattomuuden vaatimuksen, tutkittava tällaiset oikeusriidat

Unionin tuomioistuin on katsonut suuressa jaostossa 19.11.2019 nopeutetussa menettelyssä annetussa tuomiossa A. K. ym. (Ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston riippumattomuus) (C-585/18, C-624/18 ja C-625/18), että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taattu ja direktiivillä 2000/781 tietyllä alalla uudelleen vahvistettu oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan on esteenä sille, että unionin oikeuden soveltamista koskevat oikeusriidat voisivat kuulua sellaisen elimen yksinomaiseen toimivaltaan, joka ei ole riippumaton ja puolueeton tuomioistuin. Unionin tuomioistuimen mukaan tästä on kyse silloin, kun objektiiviset olosuhteet, joissa asianomainen elin on perustettu, ja kyseisen elimen ominaispiirteet sekä se tapa, jolla sen jäsenet on nimitetty, ovat omiaan herättämään yksityisissä perusteltuja epäilyjä siltä osin, onko kyseinen elin täysin ulkopuolisen vaikutusvallan ja erityisesti lainsäädäntö- ja toimeenpanovallan välittömän tai välillisen vaikutusvallan ulottumattomissa, ja siltä osin, onko mainittu elin neutraali vastakkain oleviin intresseihin nähden. Nämä seikat voivat siten johtaa siihen, ettei mainittu elin näytä riippumattomalta tai puolueettomalta, mikä on omiaan heikentämään sitä luottamusta, jota oikeuslaitoksen on herätettävä mainituissa yksityisissä demokraattisessa yhteiskunnassa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on määritettävä kaikkien sen käytössä olevien merkityksellisten seikkojen perusteella, onko tästä todellakin kyse Puolan ylimmän tuomioistuimen uuden kurinpitojaoston osalta. Tällaisessa tilanteessa unionin oikeuden ensisijaisuuden periaate edellyttää, että se jättää siis soveltamatta sellaista kansallisen oikeuden säännöstä, jolla yksinomainen toimivalta ratkaista ylimmän tuomioistuimen tuomareiden eläkkeelle siirtymistä koskevat oikeusriidat on varattu kyseiselle kurinpitojaostolle, joten nämä oikeusriidat voi tutkia tuomioistuin, joka täyttää riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimukset ja jolla olisi toimivalta kyseessä olevalla alalla, jos mainittu säännös ei olisi sille esteenä.

Ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa kolme puolalaista (ylimmän hallintotuomioistuimen ja ylimmän tuomioistuimen) tuomaria vetosivat muun muassa ikään perustuvaa syrjintää työssä koskevan kiellon rikkomisiin siitä syystä, että heidät oli siirretty varhennetulle eläkkeelle ylimmästä tuomioistuimesta 8.12.2017 annetun uuden lain nojalla. Vaikka kyseinen laki ei siihen äskettäin tehdyn muutoksen jälkeen koske enää tuomareita, jotka pääasian kantajien tavoin hoitivat jo virkaa ylimmässä tuomioistuimessa kyseisen lain voimaantullessa, ja vaikka mainitut kantajat on tämän johdosta pysytetty tehtävissään tai he ovat saaneet palata tehtäviinsä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että sillä oli edelleen ratkaistavanaan menettelyyn liittyvä ongelma. Vaikka näet kyseessä olevan tyyppinen oikeusriita kuuluu tavallisesti ylimpään tuomioistuimeen hiljattain perustetun kurinpitojaoston toimivaltaan, se pohti, olisiko sen kyseisen elimen riippumattomuuteen liittyvien epäilyjen vuoksi jätettävä soveltamatta kansallisia

¹ Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16).

sääntöjä, jotka koskevat tuomioistuinten toimivallan jakoa, ja tarvittaessa otettava itse käsiteltäväkseen näiden oikeusriitojen asiakysymys.

Vahvistettuaan, että tässä tapauksessa voitiin soveltaa sekä perusoikeuskirjan 47 artiklaa että SEU 19 artiklan 1 kohdan toista alakohtaa, unionin tuomioistuin huomautti aluksi, että tuomioistuinten riippumattomuuden vaatimus on osa tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä, ja näillä oikeuksilla on puolestaan ensisijainen merkitys sen takaajana, että suojataan kaikkia niitä oikeuksia, joita yksityisillä on unionin oikeuden nojalla, ja että turvataan ne jäsenvaltioille yhteiset arvot, jotka on vahvistettu SEU 2 artiklassa ja joihin kuuluu muun muassa oikeusvaltiota koskeva arvo. Se palautti niin ikään yksityiskohtaisesti mieleen oikeuskäytäntönsä, joka koskee kyseisen riippumattomuuden vaatimuksen ulottuvuutta, ja totesi muun muassa, että oikeusvaltion toiminnalle tunnusomaisen vallanjako-opin mukaisesti tuomioistuinten riippumattomuus lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta on taattava.

Tämän jälkeen unionin tuomioistuin korosti niitä erityisiä seikkoja, joita ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tutkittava, jotta se voi arvioida, antaako ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaosto riittävät riippumattomuuden takeet.

Unionin tuomioistuin totesi ensinnäkin, että pelkästään se, että kurinpitojaoston tuomarit nimittää tasavallan presidentti, ei voi johtaa siihen, että he ovat poliittisesta vallasta riippuvaisia, eikä se voi herättää epäilyjä heidän puolueettomuudestaan, jos asianomaisiin henkilöihin ei heidän nimittämisenä jälkeen kohdisteta mitään painostusta eivätkä he saa ohjeita tehtäviään hoitaessaan. Kansallisen tuomarineuvoston, jonka tehtävänä on ehdottaa tuomareita heidän nimittämisekseen, myötävaikutus aikaisemmassa vaiheessa on lisäksi omiaan rajaamaan objektiivisesti tasavallan presidentin liikkumavaraa, kuitenkin sillä edellytyksellä, että kyseinen elin on itse riittävän riippumaton lainsäädäntö- ja toimeenpanovallasta sekä tasavallan presidentistä. Unionin tuomioistuin täsmensi tältä osin, että on tärkeää ottaa huomioon sellaiset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, jotka liittyvät sekä niihin edellytyksiin, joiden mukaan Puolan uuden kansallisen tuomarineuvoston jäsenet on nimetty, että siihen tapaan, jolla kyseinen tuomarineuvosto täyttää konkreettisesti tehtävänsä tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuuden valvojana. Unionin tuomioistuin totesi myös, että kansallisen tuomarineuvoston ehdotuksiin kohdistuvan tuomioistuinvalvonnan ulottuvuus on tarkastettava, koska tasavallan presidentin nimityspäätökset eivät sellaisenaan voi olla tällaisen valvonnan kohteena.

Unionin tuomioistuin toi toiseksi esiin muita seikkoja, jotka kuvaavat kurinpitojaostoa välittömämmin. Se totesi esimerkiksi, että sellaisessa erityisessä asiayhteydessä, jonka taustalla ovat ylimmästä tuomioistuimesta annetun uuden lain – hyvin kiistanalaisesti – annetut säännökset, jotka unionin tuomioistuin on todennut unionin oikeuden vastaisiksi 24.6.2019 antamassaan tuomiossa komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) (C-619/18),² on merkityksellistä korostaa, että kurinpitojaostolle on annettu yksinomainen toimivalta ratkaista kyseisestä laista johtuvat ylimmän tuomioistuimen tuomareiden eläkkeelle siirtymistä koskevat oikeusriidat, että sen kokoonpanossa on oltava yksinomaan juuri nimitettyjä tuomareita ja että sillä näyttää olevan ylimmässä tuomioistuimessa erityisen itsenäinen asema. Unionin tuomioistuin täsmensi yleensä useaan otteeseen, että vaikka tutkitut eri seikat eivät erikseen tarkasteltuina voi välttämättä johtaa epäilemään kyseisen elimen riippumattomuutta, asia saattaisi olla sitä vastoin toisin silloin, kun niitä tarkastellaan yhdessä.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

² Unionin tuomioistuimen tuomio 24.6.2019, komissio v. Puola (Ylimmän tuomioistuimen riippumattomuus) ([C-619/18](#) ja [lehdistötiedote nro 81/19](#)).

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106